

Stockholm den 19 november 2019

Svea hovrätt
Box 2290
103 17 Stockholm

**Mål nr T 7895-19, Evald Hellgren ./ Statens genom
Justitiekanslern, angående skadestånd**

Hovrätten har den 28 oktober 2019 förelagt Evald Hellgren att yttra sig över statens svarsskrift den 24 oktober 2019 (aktbilaga 88). Med anledning av detta får han anföra följande.

**1 EVALD HELLGREN KAN INTE ANSES HA ÅBEROPAT NYA
OMSTÄNDIGHETER I HOVRÄTTEN**

1.1 Evald Hellgren anförde i tingsrätten ett antal faktiska och rättsliga omständigheter till stöd för sin talan i målet. En av dessa omständigheter var att Naturvårdsverket, i stället för att återkalla beslutet om typgodkännande, hade kunnat godta de föreslagna konstruktionsändringarna inom ramen för det befintliga typgodkännandet, alternativt ersätta den förändrade konstruktionen med ett nytt typgodkännande. Mot denna bakgrund gjorde Evald Hellgren gällande att Naturvårdsverkets handläggning inte uppfyllde det förvaltningsrättsliga kravet på proportionalitet, eftersom återkallelsebeslutet varit mer ingripande än vad som varit nödvändigt.

1.2 Under tingsrättshandläggningen hade han uppfattningen att hans påstående om att Naturvårdsverkets handläggning inte uppfyllt det

förvaltningsrättsliga kravet på proportionalitet utgjorde rättslig argumentation. Evald Hellgrens påstående i denna del återfinns därför i den rättsliga argumentationen i hans stämningsansökan (avsnitt 6.5.20–6.5.25 i ansökan om stämning, tingsrättens aktbilaga 1). Påståendet återfinns även i Evald Hellgrens sammanfattning av sin talan i hans yttrande till tingsrätten den 3 april 2018 (avsnitt 7.12 i tingsrättens aktbilaga 41).

- 1.3 Vid sammanträdet för muntlig förberedelse förklarade tingsrättens ordförande att hon bedömde att Evald Hellgren hade åberopat en rad olika faktiska och rättsliga omständigheter till stöd för sitt påstående om fel eller försummelse och att de rättsliga grunderna behövde urskiljas från den rättsliga argumentationen. Hon hade därför sammanställt en lista med de omständigheter som hon ansåg utgjorde rättsfakta i målet (se bilaga 1). Sammanträdet ägnades sedan i huvudsak åt att ordföranden inhämtade statens inställning till de omständigheter som hon hade identifierat som rättsfakta.
- 1.4 Tingsrättens lista över rättsfakta innehöll inte Evald Hellgrens påstående om Naturvårdsverkets handlingsalternativ och att myndighetens beslut varit mer ingripande än vad som varit nödvändigt. Påståendet berördes inte heller vid sammanträdet och togs inte upp i protokollet från den muntliga förberedelsen. Som Evald Hellgren uppfattade saken berodde detta på att tingsrätten hade bedömt att påståendet inte utgjorde rättsfakta utan rättslig argumentation. Detta stämde överens med hur Evald Hellgren hade bedömt den aktuella omständigheten.
- 1.5 Efter sammanträdet för muntlig förberedelse gav tingsrätten parterna möjlighet att yttra sig över protokollet. Tingsrätten hade då omformulerat grunderna för hans talan jämfört med hur han själv hade angett dem i stämningsansökan (se sidan 2 i tingsrättens aktbilaga 1). Evald

Hellgren hade vissa synpunkter på hur hans talan hade formulerats, men uppfattade inte att det fanns anledning att ifrågasätta tingsrättens principiella bedömning av vad som utgjorde rättsfakta respektive rättslig argumentation i hans talan (se tingsrättens aktbilaga 62).

- 1.6 Efter att tingsrätten inhämtat parternas yttranden över protokollet från den muntliga förberedelsen var avsikten att tingsrätten skulle upprätta en sammanställning som parterna skulle få yttra sig över innan förberedelsen avslutades (jfr 42 kap. 16 § rättegångsbalken). Den 8 mars 2019 informerade tingsrätten parterna, via e-post, om att domstolen samma dag hade beslutat att förberedelsen skulle anses avslutad per den 19 mars 2019. Förberedelsen avslutades utan att parterna fick del av någon sammanställning.
- 1.7 En tid innan huvudförhandlingen hörde Evald Hellgrens ombud av sig till tingsrätten för att efterhöra om det hade upprättats någon sammanställning. Med anledning av detta översände tingsrätten den 24 april 2019, dvs. fem dagar innan huvudförhandlingen, en reviderad sammanställning som referenten i målet inte hade läst igenom (se bilaga 2).
- 1.8 På huvudförhandlingsdagen visade det sig sedan att referenten i målet med kort varsel hade bytts ut. Såväl Evald Hellgren som staten hade invändningar mot hur parternas talan hade angetts i den reviderade sammanställningen. Huvudförhandlingen inleddes därför med en genomgång av parternas respektive talan, där framförallt staten kom med omfattande kompletteringar av sin talan jämfört med hur den hade sammanfattats i den reviderade sammanställningen.
- 1.9 Genomgången tog en hel del tid i anspråk från själva huvudförhandlingen och blev ganska rörig. Innan sammanträdet övergick till huvudförhandling kom parterna och tingsrätten därför överens om att

tingsrättens prövning skulle göras med utgångspunkt i de omständigheter som hade antecknats i protokollet från muntlig förberedelse den 19 september 2018.

- 1.10 Evald Hellgren har inte uppfattat att han någon gång under målets handläggning i tingsrätten har frånfällt sitt påstående om Naturvårdsverkets handlingsalternativ och att myndigheten fattat ett beslut som varit mer ingripande än vad som varit nödvändigt. Påståendet upprepades också vid flera tillfällen under huvudförhandlingen, utan att vare sig tingsrätten eller staten gjorde någon invändning.
- 1.11 Vid dessa förhållanden anser Evald Hellgren att han inte har åberopat någon ny omständighet i den mening som avses i 50 kap. 25 § tredje stycket rättegångsbalken.

2 UNDER ALLA FÖRHÅLLANDEN HAR EVALD HELLGREN GILTIG URSÄKT FÖR ATT ÅBEROPA OMSTÄNDIGHETEN FÖRST I HOVRÄTTEN

- 2.1 Om hovrätten skulle anse att Evald Hellgren har åberopat en ny omständighet vill han framhålla att möjligheten att avvisa omständigheter ska användas med försiktighet i det fall ett avvisningsbeslut kan leda till en materiellt felaktig utgång (se prop. 1971:45 s. 100 och Fitger m.fl., Rättegångsbalken, Zeteo, den 27 juni 2019, kommentaren till 50 kap. 25 §). Från rättssäkerhetssynpunkt framstår det även som angeläget att ett beslut att inte tillåta en part att föra fram ett visst argument inte framstår som oförutsebart.
- 2.2 Vid bedömningen av om Evald Hellgren har giltig ursäkt för att åberopa omständigheten i hovrätten bör det, *för det första*, beaktas att det är fråga om en omständighet som han anförde redan i sin ansökan om stämning (avsnitt 6.5.20–6.5.25 i ansökan om stämning, tings-

rättens aktbilaga 1), och som förts fram i såväl skriftliga yttranden (avsnitt 7.12 i tingsrättens aktbilaga 41) som vid huvudförhandlingen i målet.

- 2.3 Det bör *för det andra* beaktas att påståendet att Naturvårdsverket har kunnat godta de aktuella konstruktionsändringarna inom ramen för det befintliga typgodkännandet, alternativt ersätta den förändrade konstruktionen med ett nytt typgodkännande, är av stor betydelse för frågan om staten ådragit sig skadeståndsskyldighet. Enligt Evald Hellgren är det alltså fråga om en viktig omständighet i målet, som det bör krävas starka skäl för att avvisa.
- 2.4 *För det tredje* bör det beaktas att Evald Hellgren inte har uppfattat att han vid något tillfälle under målets handläggning i tingsrätten skulle anses ha frånfallit det aktuella påståendet. Att det nu har uppkommit fråga om huruvida omständigheten formellt sett är åberopad som grund för talan beror på att Evald Hellgren har uppfattat att tingsrätten har bedömt omständigheten som en del av hans rättsliga argumentation snarare än som rättsfakta.
- 2.5 För det fall hovrätten bedömer att det handlar om en omständighet som är ny i hovrätten är Evald Hellgrens uppfattning därför att han har giltig ursäkt för att få åberopa den här.

Som ovan,

Fredrik Bergman

Rikard Samuelsson